

Bankskifte er også et værktøj i klimakampen

Kulturministeriet vil gøre det lettere for foreninger at vælge bank og oprette en konto, og det er en rigtig god nyhed - også for kulturlivets bidrag til at løse klimakrisen.

Af Juliana Hodkinson, forperson i Dansk Komponistforening

De mange forhindringer, der har stået i vejen for, at foreninger kan oprette en konto i mindre og ofte etiske banker, har betydet, at mange kulturorganisationer er blevet hængende med kontoer i store, uetiske banker, der skaber overskrifter om både hvidvask og kredit til miljøskadelige industrier.

Kulturlivets foreninger består ikke kun af frivillige og lokale ildsjæle, men også af professionelle sammenslutninger, som fx Dansk Komponistforening (DKF), der i bankernes optik nemt sættes i bås med det uregulerede foreningsliv. Intet produkt, intet turn-over; ergo hvor kommer pengene fra, og hvor går de hen?

I 2023 har vi i DKF beskæftiget os med, hvordan vi som forening kan bidrage til en ny grønnere økonomi. Via vores underskrift af deklARATIONEN **Music Declares an Emergency** [1] har vi i DKF forpligtet os til bl.a. at italesætte en diskussion om, hvordan vi kan opnå en CO2-neutral musikbranche, og vi har forpligtet os til selv at agere proaktivt for at opnå dette - herunder, at lægge vores penge det rette sted. Derfor er det ved årets afslutning en stor glæde at konstatere, at det endelig er lykkedes at skifte til en mere etisk bank.

Det er stadig sådan, at der på verdensplan går flere økonomiske midler til at understøtte miljøskadelige fossilindustrier, end til at rette op på menneskeskabt klimaforandring. Men investeringen i ren energi vokser hele tiden, og mange organisationer i finanssektoren arbejder med investeringer i ren energi, selvom de fortsat parallelt støtter op om fossilindustrien. Derfor mener vi, at det er vigtigt at bruge sin forbrugerkraft til at italesætte begge udviklinger.

[1] <https://www.musicdeclares.net>

Hvorfor er det vigtig, at kulturbranchen skifter holdning og adfærd ift. bank og økonomi, og hvorfor er det vigtig, at vi kommunikerer offentligt om det?

En meget jordnær grund er, at kulturen også er store penge. Kunst og kultur er en industri, der har en stor omsætning og indgår i forbrugsmønstre ved siden af medier, alkohol, tøj køb, rejser, m.v. Musikbranchen – på lige fod med fodbold og golf – kan på globalt plan godt mærke effekten af massiv statslig investering fra Saudi Arabien, som under årets COP28-forhandlinger har været den nok største kæp i hjulet.

En anden grund er, at kulturen, i samfundets bevidsthed, ofte er forbundet med ideelle værdier, overordnede fortællinger, menneskelige kerneværdier og livsstil.

“Når kulturlivet handler på relevante budskaber, forstærkes effekten i samfundet betydeligt”.

De beslutninger, som kunstnere og kulturorganisationer foretager, tolkes ofte ift deres symbolværdi. Når kunstnere træffer valg eller lægger en kurs ift. vores tids helt store dilemmaer, understøtter de bredere systemændringer – både reelt og med budskaber.

Offentlige protester om klimaemner bliver mere og mere udfordret – hidtil lovlige former for protest indskrænkes kontinuerligt i fx Storbritanien og Tyskland, og der er tilsyneladende mindre og mindre opbakning til aktivisme og protestaktioner. Derfor er en professionel italesættelse og debat om adfærd og klima vigtigere end nogensinde.

Det har betydning, i hvilken bank man lægger sine penge, og om man som organisation bruger revisionsfirmaer og konsulenter med høje etiske standarder, eller nogen der er på kanten af loven mht skattely, hvidvask og gyldne håndtryk eller er aktive i miljøskadelige økonomiske praksisser.

Hvordan gjorde vi?

DKFs bankskifte fra Danske Bank til **Merkur** har ikke været nemt, og vi er i flere omgange blevet afvist som ny kunde pga. vores status som forening. Flere af vores medlemmer har sparret med os om nødvendigheden af at positionere vores organisation i forhold til både etiske og grønne pengestrømme, og har været med til at sortere i udfordringerne og holde bolden for øje. Vores regnskabsmedarbejder satte sig for at undersøge etisk som uetisk praksis i bankverdenen inden for både grønne og fossilbaserede sektorer.

Mens vi påbegyndte en klageproces over for Merkur om at blive godkendt som kunde, beskæftigede vi os med **Mellempfolkeligt Samvirkes** (MS) kampagne op til Danske Banks aktionærsamling i marts, hvor MS klagede til Forbrugerombudsmanden om Danske Banks vildledende markedsføring af 10 investeringsfonde udbudt af Danske Invest. MS-kampagnen gav os indsigt i nuancerne omkring, hvad det betyder for den grønne omstilling at henholdsvis kræve et stop for fossilaktiviteter øjeblikkeligt eller på sigt.

Som medlemsorganisation risikerer man at indtage en position, der er mere radikal, end hvad alle organisationens medlemmer kan stå inde for. Omvendt kan det for andre være demotiverende, hvis man som forening ikke tager ansvar og handler i tråd med foreningens værdier. Derfor er det vigtigt at dele viden om, hvilke muligheder man som kulturorganisation reelt har for at gøre en forskel og komme i mål med noget så konkret som et bankskifte.

Statistik fra Julie's Bicycle "Counting on Culture: how to stop financing the environmental crises", baseret på data fra IPCC og The Guardian:

<https://juliesbicycle.com/wp-content/uploads/2023/04/Counting-on-Culture.pdf>

Mellempfolkeligt Samvirkes kampagne om Danske Banks fortsatte opbakning til fossilindustriene:

<https://www.ms.dk/bank>

"Go to hell, Shell: Shell AGM disrupted by protests as investors reject new emissions targets":

<https://www.theguardian.com/business/2023/may/23/shell-agm-protests-emissions-targets-oil-fossil-fuels>